VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za haldou Emou a propadlými stavbami do Ostravy

GPS souřadnice: 49.8314941, 18.2978022

Praktické informace

Délka trasy: 6 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí po rovince kolem nejvýznačnějších památek města s výstupem na haldu Emu. Výlet není možné jet s kočárkem ani na kole (výstup na haldu vede po kamenité stezce). Pejskům se bude líbit. V poslední části se jde asi 500 metrů po silnici kolem hřbitova.

Vzdálenost od Prahy: 370 km, cca 3 a půl hodiny autem. Pojedete po dálnici D1 do Ostravy. Směrovky vás poté odvedou až k Slezskoostravskému hradu.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: U hradu je parkoviště zdarma.

Slezskoostravský hrad (www.slezskoostravskyhrad.cz)

Otevírací doba: březen–listopad / úterý–neděle 10:00–17:00

Vstupné: plné 80 Kč, snížené 50 Kč, rodinné 200 Kč

Ostravské muzeum (www.ostrmuz.cz)

Otevírací doba: út–ne 10:00–18:00

Vstupné: plné 70 Kč, snížené 50 Kč

Možnost občerstvení: V jedné z mnoha restaurací na Masarykově náměstí nebo v okolních uličkách

WC: Na hradě a v muzeích na trase.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Landek, Helfštýn, Hranice, Fulnek, Hrčava, Kopřivnice.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali kamarádi Bořek (8 let) a René (8 let) z Havířova.

Postřehy dětí:
Bóřa: „Na haldě stoupal dým, tak jsem se bál, že mi shoří boty. “
Renek: „Líbil se mi orloj, a jak jsme hledali různé věci na domech a sochách.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do Ostravy. Ne však do dolů, ale za jejími historickými památkami. Budete se divit, kolik jich na trase potkáme! Některé z nich se kvůli těžbě uhlí propadly o mnoho metrů – a přesto stále stojí. Uvidíme hrad, pohádkový orloj, bludné kameny a nejstarší městský kostel. *Na konci výletu vylezeme na haldu Emu a užijeme si výhled na centrum Ostravy a industriální panorama Vítkovic. Vše zarámované obrysy beskydských vrcholků...*

Hádanky a tajenka jsou pro děti, které už umí trochu číst, ale trasu mohou jít děti od pěti let.

Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Magistrátem městem Ostravy v rámci projektu „Fajna rodina“ a TIC OSTRAVAINFO!!! A je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky, dnešní cesta za hádankou povede nejen kolem starých domů a kostelů, na kterých budeme hledat skrytá písmenka a obrázky, ale také projedeme územím, kde se ještě nedávno těžilo černé uhlí. Mnoho památek, které uvidíme, se kvůli tomu propadlo o mnoho metrů a budeme se k nim muset prohrabat. Ne, děláme si legraci! :) Jsou vidět, jen jsou zvláštním způsobem zpevněny. Jak? Dozvíte se!

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Za haldou Emou
a propadlými stavbami
do Ostravy
START
CÍL
OSTRAVA!!!
FAJNA RODINA

Doplňovačka

Jdeme na to:

Zapomeňte vozidlo na parkovišti u hradu, utáhněte si tkaničky a vyrazte ke vchodu do sídla. Než se ponoříme do historie, lehce se otřeme o biologii. Jdeme totiž najít jeden památný strom.

Má zajímavé jméno a určitě jste o něm už slyšeli. Jeho listy mají dva laloky. Víte, kterou dřevinu hledáme? Najdete ji u vchodu hned napravo.

Pozice **jinanu** dvoulaločného neboli ginkgo biloby u vstupu je symbolická. Patří totiž k druhům, jimž se někdy říká živoucí fosilie. Tedy ke skupině jehličnanů, které na zeměkouli rostly někdy před 270 až 300 miliony let, což bylo období, jemuž znalí říkají karbon až perm. No a Ostrava je s obdobím karbonu také spojena. Právě v té době se zde začalo vytvářet černé uhlí, co je pak naši předci hóóódně dlouho rubali z hlubin země. Dá se tak předpokládat, že spousta tohoto černého zlata vznikla zuhelnatěním nějakých pradávných příbuzných jinanu, na který právě teď hledíte.

U stromu je cedulka.

1. **Opište první slovo v závorce.**

Znáte někoho, kdo žil v karbonu? Pořádně si to promyslete. Pokud ano, tak dotyčnému vyřiďte, že u nás má všechny výlety s tajenkou navždy zdarma. :)

Věděli jste, že je jinan symbolem Tokia? Čtenáři ho také znají z knížek Jaroslava Foglara. Je to totiž klubový strom *Uctívačů ginga* ze Stínadel. (Nelekejte se, že je tu slovo *ginkgo* napsáno nesprávně, ale hoši z foglarovek nejspíš nebyli jedničkáři.) Představte si, že i do Stínadel za Vonty vede jeden z našich výletů s tajenkou. Je však odsud skoro 400 kilometrů daleko, takže vás na něj pozveme někdy příště.
Jinany jsou dlouhověké, dožívají se několika tisíců let. Tomuhle je kolem stovky. Tipnete si, jak je vysoký a jaký má obvod kmene? Schválně, kdo bude nejblíž?! Tipněte výšku a pak „tloušťku“. Tři, dva, jedna… Teď!

Tak schválně, kdo se aspoň trošku trefil. Zdejší jinan je asi 20 metrů vysoký a jeho kmen má obvod 250 cm. Objímat ho nebudeme. Dnes totiž potkáme ještě jeden velký strom, který je proti „našemu“ jinanu opravdovým tlusťochem. :) Takže si tulení rezervujeme pro něj.

Prohlídku hradu si schováme jako takovou tečku za výletem. Nyní si ho však prohlédneme zvenku.

Přímo nad vchodem je okno složené z několika tabulek. Kolik jich je? Připočtěte číslici dvě.

2. **Napište výsledek.**

Jdeme k řece – tedy doprava.

Zkuste najít na dřevěné boudě u hradu obrázek bílé paní. Ano, i zde se objevuje. Ale nebojte, je hodná.

Slezskoostravský hrad je jediným alespoň částečně dochovaným hradem na území města Ostravy. První písemná zmínka o něm pochází z konce 13. století, kdy byl pevností. V 16. století byl přestavěn. Stal se z něj renesanční zámek. Jenže ouha, později byl významně poznamenán těžbou uhlí. Od 18. století hrad v důsledku důlní činnosti klesal a klesal… Ve finále se propadl o těžko uvěřitelných 16 metrů. A po celou tu dobu nezadržitelně chátral. Jeho rozsáhlá obnova byla dokončena až v roce 2004 a nyní je z něj opět fešák! :) Zjevně nikdy není pozdě.

Zdejší pověst praví, že jsou pod hradem ukryty poklady. Bohužel se světu ukazují jen na Velký pátek. Po staletí prý v ten den u dveří hlídá muž se železnou palicí. Co je náplní jeho práce? Každému případnému zloději musí jediným úderem rozdrtit hlavu. Pátrali jsme, zda je pilný, ale informace o údernických prémiích nám utajili.

Pokud navštívíte hrad na Velký pátek, možná budete mít kliku. Třeba si muž s palicí na chvilku schrupne, odskočí si na svačinku nebo na brigádníka nebudou peníze. Ale pozor! Pokud nějaký lup uzmete, koukejte se s námi podělit! :)

Od hradu se vydáme k řekám. Slyšíte dobře – setkávají se zde hned dva toky. Jdeme tedy po žluté značce k mostu. Žluté

se dnes budeme držet celý den. Žlutá je barva naše, jak by řekli Vontové.

Most podejdeme. Najděte na sloupku číslo 67. Máte? Sečtěte obě číslíčka (6 + 7) a udělejte přesně tolik dřepů, kolik vám ukáže výsledek.

Vidíte nalevo na druhém břehu lány lopuchů? Pokud jste tu v době jejich květu, tak zaručeně.

Ti, co mají bystrá očka, již brzy spatří dřevěný krasohled. Je to taková malá dřevěná rozhledna. Můžete do ní nakouknou, ale písmenko na nás čeká až u naučné tabule *VODNÍ TOK LUČINA.*

Najděte odstavec napravo s názvem *Legenda.*

3. **Opište první slovo v prvním řádku.**

Přicházíme k **soutoku**. Věděli byste, jak se řeky jmenují? Jedna podobně jako město, ve kterém jste, a druhá jako pomazánka. :)

Ostravice a Lučina pramení v Beskydech, což je moc krásné pohoří nedaleko odsud. Pokud je dobrá viditelnost, Beskydy dnes na konci výletu uvidíme z haldy jménem Ema.

Stále se držíme žluté. Štrádujeme na most. Najdete před ním na zemi namalovaný trojúhelník s křížkem? Copak asi znamená?

Přejdeme most i cestu a vyhlížíme dětské hřiště. Hned vedle něj je totiž schovaná přírodní památka **Rovninské balvany**.

Tyto bludné balvany sem byly zaneseny pevninským ledovcem ve čtvrtohorách. Odkud? Pravděpodobně ze středního Švédska. Věděli byste, kde na mapě leží Švédsko a jak se jmenuje jeho hlavní město?

Znáte nějakou švédskou spisovatelku? Určitě ano! Nebo alespoň její knížky. Kdo už četl příběhy o Pipi, Karkulínovi, Emilovi nebo o dětech z Bullerbynu? Všechny je sepsala Astrid Lindgrenová.

4. **Doplňte jméno: Pipi …… Punčocha.**

Ale zpátky ke kamenům.

Největší ze skupiny deseti balvanů dosahují velikostí 190 × 115 × 100 centimetrů a 180 × 115 × 95 centimetrů. Balvany jsou tvořeny horninami, které se na našem území nevykytují. Převažuje žula (granit) s růžovými až rudě červenými draselnými živci.

Prohlédněte si je a prsty zkuste najít kousky horniny, o nichž si myslíte, že jste je ještě nikdy neviděli. Zavřete oči a nasajte bludnou sílu! Ochrání vás před rizikem, že na dnešním výletě zabloudíte.

Jsme v místě zvaném výstaviště **Černá louka**. U dětského hřiště je pavilon. Obcházíme ho tak, že ho máme po pravé ruce. Že jdeme správně, poznáme podle toho, že narazíme na milence. Klidně je můžete šmírovat a okukovat. Vůbec jim to nebude vadit, muže zákona na vás nepřivolají. Jsou totiž kamenní.

***Smutní milenci**, pískovcová socha akademického sochaře Miroslava Rybičky, vznikla v roce 1966. V době socialistického Československa si autor dovolil vytvořit dílo bez souhlasu s realizací. Komise následně sochu nezkolaudovala pro její údajně nízkou uměleckou úroveň. Naštěstí mohla sloužit i bez kolaudace.*

Jak se vám líbí? Poznáte, kdo je muž a kdo dívka? Dívka má… Culík. :)

Zjistěte z cedulky, jak se milenci řeknou anglicky. A jak se anglicky řekne rybička?

Po pravé ruce vidíte velký strom. Prozradíme, že je to **platan** javorolistý. Dřevina, která pro změnu neodmyslitelně patří k městu Řím. Autorka tohoto textu platanů při svém pobytu ve věčném městě viděla snad desítky tisíc.

Poznáte je podle zvláštní loupající se kůry a také podle chlupatých kuliček.

Platan, kterým se kocháme, je starý asi 110 let a obvod jeho kmene měří 545 cm. Zkuste ho obejmout. Kolik paží členů vaší rodiny je na to potřeba?

Již potřetí na nás dnes vyplazuje jazyk lev. Kdepak jsme ho už viděli? U kamenů a na hradě. Tenhle ale nemá žluté drápky a korunku.

5. **Kolik drápků má lev na jedné tlapě?**

Kolik drápků máte na ručce vy? A jak se jim říká?

Podívejte se nalevo a zkuste najít budovu divadla. Z této strany je špatně vidět, ale pokud byste popošli kousek po tramvajových kolejích, vyloupla by se před vámi jeho budova i s názvem.

Bydliště divadelní múzy Thálie bylo slavnostně otevřeno 28. září 1907. Od roku 1919 je stálou scénou Národního divadla moravskoslezského. Za 2. světové války však byli čeští divadelníci nuceni budovu přenechat divadlu německému. Název **Divadlo Antonína Dvořáka** nese od roku 1990.

Víte, kdo byl Antonín Dvořák? Znáte nějakou jeho operu? Jedna je o překrásné víle, která teskně zpívala známou píseň. Třeba si rodiče vzpomenou na nápěv a zazpívají vám ji.

Měsíčku na nebi hlubokém,
světlo tvé daleko vidí.
Po světě bloudíš širokém,
díváš se v příbytky lidí.
Po světě bloudíš širokém,
díváš se v příbytky lidí.

Ale vy už jistě sledujete další zvláštní stavbu před vámi. Kdysi v ní sídlili mocní pánové. Ti, kteří rozhodovali o osudu Ostravy. A jistojistě víme, že si Rusalku nezpívali.

Budova z režného zdiva je historizující, což znamená, že se tváří, jako že byla postavena mnohem dříve, než byla. Což má zvyšovat její dějinnou hodnotu a dodávat jí na vážnosti… Přitom byla podle projektu Felixe Neumanna postavená až v roce 1896. Sídlilo v ní **ředitelství vítkovických kamenouhelných dolů**. Vidíte, jak byly cihly schválně kladeny na přeskáčku a střídaly se jejich barvy? Jaké barvy rozpoznáte?

Ve své době se jednalo o největší administrativní budovu Moravské Ostravy.

Obcházíme výstaviště a míříme k pohádkovému **orloji**. Tvoří ho hvězdná obloha s hodinami a troje pohyblivé dveře, za kterými jsou skryty tři dvojice pohádkových postav – král s královnou, anděl a ďábel a také kašpárek a smrtka. Loutky z lipového dřeva měří 180 centimetrů. Orloj je v provozu denně od 8 do 20 hodin, a to vždy v každou sudou hodinu.

Je součástí krásného Divadla loutek. Ostravské děti ho jistě znají a už ho navštívily.

Najděte před divadlem sochu kašpárka. Je hlavou dolů a ukazuje na kuličku. Sledujte prst, kterým ukazuje.

6. **Jak se jmenuje prst?**

Žlutou značku opustíme asi na 15 minut v Muzejní ulici. Ta nás totiž dovede… Hádejte kam? Přece k muzeu!

Ostravské muzeum sídlí od roku 1931 ve Staré radnici na Masarykově náměstí. Jsou v něm uloženy bohaté sbírky z nejrůznějších oborů – archeologie, historie, umění, etnografie, přírodních věd a také hornictví. Pokud budete mít po výletě chuť a čas, určitě ho navštivte.

Před muzeem najdete bustu českého prezidenta. Který to je?

Přesně za bustou je na omítce je hlava ženy. Přečtete nápis, který má ve vlasech?

Popojděte doprostřed náměstí a na radnici se podívejte z větší dálky. Vidíte pod hodinami bílé zvíře? Kterépak to je?

Jak se vám líbí budova nalevo? Novobarokní **městský dům čp. 52** postavený v roce 1898 je také dílem místního architekta Felixe Neumanna. Vzpomenete si, co ještě navrhl? Napovíme: cihly!

Mezi válkami zde sídlila vyhlášená kavárna Union, v letech 1953 až 1999 Divadlo loutek. Dnes banka. Od kafíčka přes umění k penězům! Proč jen musejí vždy zvítězit nad vším hezkým a příjemným?!

Než odbočíme do Kostelní, podíváme se ještě na barokní **kamenný sloup** zhotovený roku 1702 sochařem Johannesem Hyacintem Zelanderem. Hezké jméno, že? Nepřipomíná vám nějakou kytičku nebo krále ze seriálu *Arabela*?

Znáte vlastně tento pohádkový příběh o pohádkové říši, princezně, Petrovi a zlém Rumburakovi? Pokud ne, poproste rodiče, ať vám ho pustí. Je to prima seriál.

A až bude mít pan Majer v břiše kolegu a bude mu do žaludku podávat telefonní sluchátko, vzpomeňte si na nás. To je podle nás nejlepší scéna! :)

Sloup byl postaven jako výraz vděku za odvrácení morové epidemie, která ve středověku decimovala celou Evropu.

Víte, co je to mor?

Morem byla nazývána „černá smrt“, která v polovině 14. století postihla Evropu a za 6 let vyhubila nejméně třetinu její populace. Jde o onemocnění bakterií Yersinia pestis, která je přenášena ze zvířete na člověka a způsobuje rychlou a bolestivou smrt. Dýmějový mor, který přenášely blechy, byl děsivý. Bleší kousanec nejdříve zhnědl a bakterie se začala v lymfatických uzlinách množit jako zběsilá. Způsobila jejich zánět. Hnis chtěl ven, a tak nemocnému ubožákovi naskákaly vředové boule (dýměje). Většinou praskly, a proměnily se tak v mokvající a krvácející ránu. Do té se dostala infekce a otrava krve nakaženého zabila. Plicní forma zase zapříčinila těžký zápal plic.

O kousek dál je socha svatého Floriána. Tento svatý je patronem hasičů a chrání města před požáry. Většinou drží v jedné ruce prapor a ve druhé džbán, kterým hasí hořící budovu. Je zdejší světec výjimka?

7. **Opište první slovo z podstavce pod Floriánem.**

Máme tady nějakého Vašíka? Vendo, teď je to na tobě. Odveď nás ke svému kostelu. Kupodivu se nepropadl, takže ho uvidíme v původní výšce. Cestu najdeš. Začíná u žlutého domu s andílky a červenohnědého s obry. Co mají obří muži v ruce? A proč jsou nahatí? :)

Podívejte se na pána vlevo – je to kovář.

8. **Jak se jmenuje nástroj, na kterém pracuje?**

Kostel svatého Václava je spolu se Slezskoostravským hradem nejstarší stavební památkou v Ostravě. První zmínka o původním románském svatostánku pochází již z roku 1297.

Ve vzhledu chrámu se snoubí takřka všechny stavební slohy. Od gotiky po barokně klasicistní úpravy z počátku 19. století.

Zkusili by školáčci alespoň dva stavební slohy určit?

A jéje! Vy nehledáte slohy, vy koukáte na paní na budově napravo. No, má prostě větší chodidla. To se občas u tohoto výtvarného stylu stává. :) A nakonec i v životě. Kdo má ve vaší rodině největší velikost bot? Která pohádková postava měla naopak nožku tak malou, že jí vyšlapala svatbu?

Před kostelem najděte sochu svatého Jana Nepomuckého. To je nejčastější světec, kterého na našich výletech potkáváme. Poznáte ho lehce – drží v ruce kříž s Ježíšem a nad hlavou mu v kruhu poletují hvězdičky. (Ne, s Evropskou unií nic společného nemá…)

Když se mu ale podíváte na ruce, tak to vypadá, že tady byl Glum a Jana Nepomuckého si spletl s Frodo Pytlíkem. :)

Vyhledáme znovu Kostelní a nechám se jí odvézt až k řece na Havlíčkovo nábřeží.

Jdeme po proudu řeky Ostravice k mostu.

Každé město má svůj ikonický most. V Ostravě je to ocelový nýtovaný obloukový ***most Miloše Sýkory*** *aneb Sýkorák. Spojuje moravskou a slezskou část Ostravy a je pojmenovaný po hrdinném odbojáři, o němž se moc neví, zda byl skutečně hrdinný, a dokonce ani to, zda byl vůbec odbojář. Oblouky jsou dlouhé 60 m a vysoké 7 m. Tento most byl postaven v místech bývalého řetězového, který se zřítil 15. 9. 1886 při vojenské přehlídce pod tíhou pochodujícího vojska. Plná polní není prostě žádné peříčko… A kdo moc dupe, nesmí se divit, že se propadne.*

Nový most projektoval Ing. Bleich. Měl být tak široký, aby se na něm bez obtíží mohly míjet dvě plně naložené fůry sena.

Ocelový nýtovaný obloukový most byl vyroben v roce 1913 ve Vítkovických železárnách a jako jediný v Ostravě nebyl během své historie zničen vodou ani při armádních operacích koncem dubna 1945. Historie jeho záchrany v posledních dnech 2. světové války je však opředena desítkami mýtů. Podle jednoho z nich měl čtyřiadvacetiletý Miloš Sýkora přerušit v konstrukci mostu elektrické vedení k náložím, čímž měl znemožnit jejich odpálení. Za svůj čin prý zaplatil životem – byl nacisty zastřelen.

Jak to bylo ve skutečnosti, asi nikdo přesně neví. My přečetli tolik verzí, že jsme z toho zmatení jak lojem přecpané sýkorky. Zjistili jsme třeba, že se Sýkora ve skutečnosti ani nejmenoval Miloš. Což nám ovšem nebrání najít na druhém břehu jeho památník.

Moc dobře totiž víme, jak máte rádi hledací úkoly.

Údajný hrdina leží kamenně na památníku ve zvláštní pozici a pod ním je vytesaná báseň. A opět jsme zmatení, protože nevíme, zda je to vůbec báseň. Moc se to nerýmuje a na haiku to nevypadá. :)

9. **Opište první slovo.**

Stále se držíme žluté. Opatrně přejdeme silnici a odbočíme doprava. Mineme další památník. Poznáte, co na něm stojí? Je to tank, který jako první vjel při osvobozování 30. dubna 1945 do centra Ostravy.

Jdeme tedy asi 100 metrů po druhé straně řeky Ostravice. K budově, která je také postavena v historizujícím stylu, aby již po kolaudaci byla patřičně úctyhodně stará. Ano, k radnici Slezské Ostravy. Z její věže zní hlas zvonů odbíjejících přesný čas. Přitom v ní žádné zvony zavěšeny nejsou. Přesto může věž nejen zvonit, ale také zpívat! Ach ta zvuková technika! V 9:00 a v 10:00 z ní zní píseň *Vstavaj, Jano, hore,* ve 12:00 *Slezská hymna* a v 17:00 a v 18:00 zakončuje den skladbou *Již v dáli zvon tiše zaznívá*.

Znáte *Slezskou hymnu*? Začíná takto:

Slezská vlasti, půdo svatá,

zemi nejkrásnější všech,

tobě láska vrchovatá,

tobě poslední buď vzdech!

Příběh vzniku slezské hymny je zajímavý. Velkou měrou se na něm podílel i známý český básník a spisovatel Jan Neruda. Popud ke vzniku hymny však vzešel od JUDr. Antonína Grudy, kněze z Kateřinek (dnes součást Opavy), českého politika a buditele Slezska. Páter Gruda navštívil v březnu 1885 osobně Nerudu v Praze a požádal ho, aby pomohl s vytvořením hymny. Posteskl si, že Češi mají Kde domov můj, *Moravané svou hymnu* Moravo, *jen Slezané nic. Jan Neruda přislíbil pomoc. Byl už však nemocný, a tak se dopisem 25. března 1885 obrátil na přítele básníka Adolfa Heyduka a poprosil ho, aby se úkolu ujal za něj. Kamarád nezklamal a do týdne byl nádherný text hotov.*

Opouštíme řeku a vyrážíme ke kopci. Tedy… K haldě s dívčím jménem Ema.

Budovu radnice máme po pravici. Ještě jednou se na ni podívejte. Vidíte drůbež ve zlaté barvě pod hodinami?

10. **Jak se jmenuje samice tohoto zvířete?**

Stoupáme. Na pravé straně hledáme místo, kde stávala kovárna, ve které působil Jan Keltička. Osudový muž s historickou zásluhou: Objevil na Ostravsku uhlí!

Ve zdejších končinách používali samozřejmě uhlí k výrobě tepla už pralidé, ovšem za objevitele je považován právě Keltička z tehdejší Polské Ostravy. Traduje se, že v 18. století dostal při práci mimo kovárnu hlad, a tak si chtěl ohřát něco k snědku. Připravil si tedy ohniště, které obložil černými kameny, co se povalovaly všude kolem. K jeho překvapení podivné černé hroudy vzplály a hořely dokonce lépe než dříví. Zpráva se roznesla po širokém okolí a lidé si sami začali chodit na pole pro kameny na topení.

Dnes tu má Keltička za svůj záslužný ohřev oběda vlastní muzeum. V roce 2000 je zřídili slezští patrioti Svatopluk Chodura a jeho manželka Danuše. Nemají žádné stálé placené pracovníky, veškerý provoz je hrazen z jejich důchodů.

Co je v Keltičkově muzeu k vidění? Nejrůznější uhelnaté zkameněliny, ale také vybavení kovárny, náčiní potřebné k hornickému řemeslu, dobové fotografie nebo hornické kroniky. U plotu před muzeem se nachází kaplička věnovaná svaté Hedvice, patronce Slezska.

Také je zde kámen s černou mramorovou deskou. Začíná slovy *A kámen .....*

11. **Doplňte následující slovo.**

Jdeme stále do kopce – držíme se Keltičkovy ulice, ale především žluté značky.

Ve skutečnosti bylo první uhlí objeveno v Polské Ostravě v roce 1763 a o sedmnáct let později v Petřkovicích na Landeku. Stalo se tak na popud císařovny Marie Terezie, která doporučovala využívat jako palivo rašelinu a uhlí, aby se zamezilo rychlému úbytku lesů v monarchii.

O uhlí ovšem nebyl v prvních letech zájem. Většina hutí patřila církvím nebo šlechtě. Tedy vlastníkům lesů, co měli dřeva na výrobu železa jako smetí.

Skutečným průmyslovým rokem číslo jedna byla v roce 1828 výstavba železáren ve Vítkovicích. Zde se už s černým uhlím počítalo. Největších výkonů dosahovaly ostravské šachty za první i druhé světové války, ale také v padesátých letech. Uhlí na dlouhý čas v dobrém i zlém ovlivnilo tvář lokality. Vše skončilo v roce 1994. Za více než 200 let se na Ostravsku vytěžilo na 450 milionů tun černého uhlí.

Nalevo vidíte úplně stejné řadové pididomečky. Hned za nimi nás žlutá pošle doprava a postupně provede ulicí Na Františkově, Na Baranovci a pak Občanskou.

Všemi směry, kterými se podíváte, jsou bývalé těžební jámy. Nalevo například jámy Jindřich nebo Petr Bezruč, napravo zase Ema, Lucie či Prokop. Vidíte nějaké odplyňovací vrty?

Kdopak z rodičů až prarodičů si právě teď vzpomněl na legendární báseň Petra Bezruče *Ostrava* v podání Jiřího Wimmera? :)

Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem,
sto roků kopal jsem uhlí,
za sto let v rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.

Procházíme mezi domy směrem k Emě. Na její vrchol vylezou ti nerychlejší asi tak za 15 minut.

Vrchol **haldy Emy** býval ve výšce 325 m n. m. a zřejmě byl nejvyšším bodem Ostravy. V nitru kuželovité obří hromady však stále hoří zbytky uhlí, což způsobuje, že se halda snižuje. (Také se pochopitelně sesedá.) Nyní tak má Ema asi 312 m až 315 m n. m.
A protože do kopce se nikomu nechce číst ani plnit úkoly, sejdeme se až na vrcholu.

Až tam budete, zamyslete se nad tím, že celý tenhle kopec vznikl z **milionů tun odpadu z okolních dolů**. Co si takhle něco takového navršit na zahrádce? To by byly výhledy! Ke vznícení nitra došlo v šedesátých letech. Hoří dodnes, takže obří hromada hřeje jako kamínka. Na Emě tak nikdy neleží sníh, celoročně zde roste tráva a narazíte tu na flóru téměř netypickou.

*Při těžbě uhlí se na povrch země zároveň s uhlím vyvážela nepotřebná **hlušina**, kterou pracovníci sváželi na hromady. Tak vznikaly umělé kopce neboli haldy. Ostravskou Emu tvoří asi tak **28 milionů tun vytěženého materiálu.** Halda je termicky aktivní, což znamená, že materiál, ze kterého je vytvořena, pod povrchem stále hoří. Jak už jsme se zmínili, Ema už kvůli prohořívání přišla o nějakých 8 metrů své výšky a nadále se bude zmenšovat. **Teploty uvnitř dosahují až 1 500 °C**. Díky nim dochází k tvorbě nových vzácných hornin – porcelanitů a jaspisů.*

Na povrchu haldy můžete spatřit vyvěrající obláčky plynů – metanu a oxidu siřičitého. Postřehnete je i po čichu. Opravdu nevoní po fialkách.

Na vrcholu najděte rozcestník turistických cest.

Na jedné z cedulek je srdíčko. Jak se jmenují stezky?

Doplňte slovo: Z ……..

Až se vrcholu Emy a vroucích pachů nabažíme, slezeme z haldy na její druhou stranu a zarputile pokračujeme po žluté ke hřbitovu. Cesta je to kamenitá a dobrodružná, držte se v lese co nejdéle. Na závěr vás totiž čeká nepříliš příjemný úsek při silnici lemující hřbitov. Ale asi tak za 15 minut tudy kolem koníků, domečku a místa posledních odpočinků prosvištíme a bude zase dobře.

Po levé straně vidíme **Nový židovský hřbitov**. V obřadní síni je pamětní deska, která připomíná 8 000 ostravských Židů, kteří zahynuli během druhé světové války. Pohřbívat se tady začalo v červnu 1965. Následně sem bylo zejména ze starého hřbitova přeneseno přibližně 50 náhrobků.

Naše poslední zastávka patří baroknímu **kostelu svatého Josefa**. Ten v důsledku poddolování poklesl o 8 metrů, a proto byl v letech 1913 až 1928 zpevněn železobetonovým věncem, lany a železnou kostrou. Věž byla nově postavena ze železa. A aby se to zamaskovalo, obezdili ji stavitelé dutými cihlami. Nic tedy není na první pohled vidět. Až na ten druhý…

Na boku kostela (směrem ke křížku) vyhledejte štítek začínající slovem *VÝŠKOVÁ.*

13. **Opište druhé slovo.**

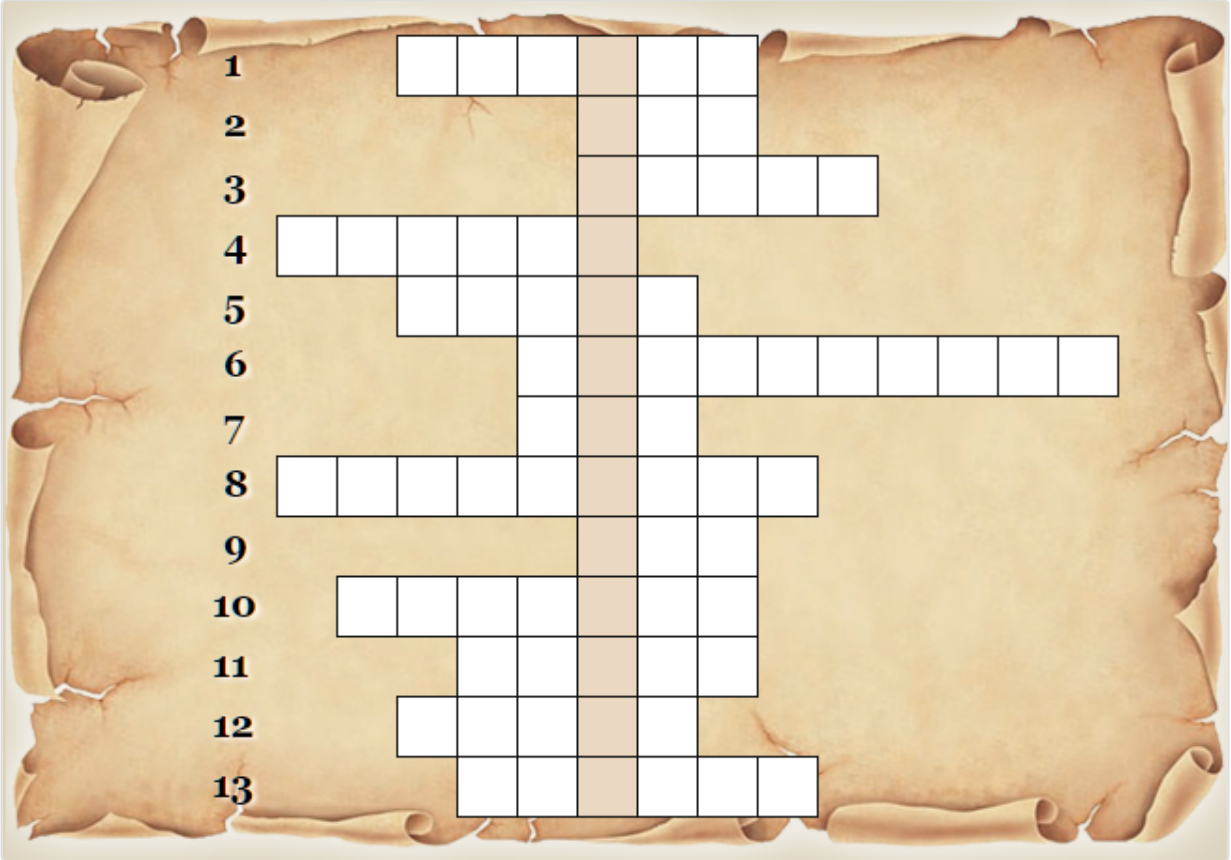
Hotovo! Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme za vaši účast a také děkujeme Magistrátu města Ostravy a Ostravainfo za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA,v rámci projektu Fajna rodina.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mimo jiné texty z webů www.kudyznudy.cz, www.cestyapamatky.cz, www.historickaostrava.cz, www.ostrmuz.cz, www.ostravainfo.cz, keltickovakovarna.cz.

Otázky k tajence

1. **Opište první slovo v závorce.**
2. **Napište výsledek.**
3. **Opište první slovo v prvním řádku.**
4. **Doplňte slovo: Pipi ……. Punčocha.**
5. **Kolik drápků má lev na jedné tlapě?**
6. **Jak se jmenuje prst?**
7. **Opište první slovo z podstavce.**
8. **Jak se jmenuje nástroj?**
9. **Opište první slovo.**
10. **Jak se jmenuje samice tohoto zvířete?**
11. **Doplňte následující slovo.**
12. **Doplňte slovo: Z …….**
13. **Opište druhé slovo.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 01.11.2026 13:18